

Rok 1955

I. Hospodářský život

1.) Svitávka je dosti velika, ale ne tak, aby nápadněji patrný byly změny ve způsobu života obyvatelstva. Průmyslová výroba zde, jmenovitě soukenická provozuje se dále ve zdejší velké továrně „Vitka“, strojní výroba plechových sporáčků jest na dále stejnoměrná. „Vitka“ pracuje stále na plno a může, s povděkem budiž řečeno, přibírat zaměstnance do různých oborů výroby. Továrna tato stává se útočištěm mnohých, kteří z jakýchkoliv příčin musili změnit druh práce, bydliště a p.

Továrna „Vitka“ vyrábí jako dříve z vlny a bavlny pro armádu, pro vývoz i vnitrozemskou spotřebu. V továrně provedeny menší adaptace. Továrna si sama vyrábí elektrický proud na pohon různých strojů, na světlo. Zavedena t.zv. neonová světla, která vydávají téměř denní světlo. Jak ti dělníci mohli před 60 lety při petrolejkách? A také dělali dobrou práci.

Dorost vykonává napřed praxi v továrně a pak přejde do internatu na další vyškolení.

Domácká výroba omezila se pouze na několik jednotlivců.

2.) Kdosi tvrdil, že se dějiny neopakují. Neměl zcela pravdu. V přírodě se jednotlivé jevy opakují a někdy, jak se říká, na puntík a docela pravidelně. Lidé jsou částí té přírody a podléhají jejím zákonům. Jejich životní děje se také opakují s většími nebo menšími obměnami. Před 1000 roky se u našich předků pracovalo společně; společně se i jedlo, bydlelo a společně snášelo radost i žal. Rodina, později velká rodina, dědina, rod byla takovým celkem, který společně žil na společném majetku. Později při pozvolném zavádění feudálních poměrů vznikli jednotlivci se soukromým nemovitým majetkem a tak povstali bohatí a chudí, páni a poddaní. Socialismus a jmenovitě komunismus převzal do svého programu opět společný nemovitý majetek. Velkovýroba průmyslová (továrny) sestatněna, zemědělství převedeno z rukou soukromých do státních statků (lesy vesměs) a do tak zv. jednotných zemědělských družstev (J.Z.D.). Jako každá nová věc i tato potkala se s nedůvěrou a překážkami někdy neodůvodněně někdy odůvodněně. Časem (velké věci nedějí se nikdy překotně) přibývalo těch, kteří jsou okolnostmi a různým způsobem přesvědčování o

výhodách společného hospodaření. Tak i ve Svitávce.

(str. 338)

J.Z.D. založeno na popud strany komunistické. Ustanovující schůze přípravného výboru se konala dne 20. září 1955 na níž byl ustanoven předsedou Josef Odehnal, zaměstnáním výpravčí Č.S.D. Členy přípravného výboru byli Špringr Leopold, Dittrich Josef, Králová Štěpánka, Pučálková Marie a Šmerda Josef. Družstvo čítalo 28 členů, z nichž výkonní zemědělci byli jen Oldřich František a Kupsová Františka. Napodzim v roce 1955 byla provedena první arondace půdy. Výměra družstevní půdy byla 72 ha zemědělské půdy a 59 ha orné půdy. Výměra družstevních záhumenků byla 4 ha. Z těch 72 ha půdy bylo 50 ha půdy dispoiční tj. statek M.N.V. (bývalý Šaršonův, pak Löw-Beerův), farní pozemky. Směnování pozemků při arondaci zneklidnilo do jisté míry soukromé zemědělce. Družstvo začínalo téměř z ničeho. Stav dobytka, který nové J.Z.D. převzalo byl 1 kůň, 1 kráva, 3 jalovice a 5 prasat bez zásob osiv a krmiv. Na první výroční schůzi konané dne 7. prosince 1955 družstvo přijalo III. typ hospodaření a bylo zvoleno následující představenstvo. Předsedou byl zvolen Odehnal Josef, pokladníkem Slezák Josef, členy představenstva Svoboda Vladimír, Dittrich Jos., Nedoma Miroslav, Králová Štěpánka, Pučálková Marie a

(str. 339)

Hönig Václav, skladníkem Král Karel a funkci účetního vykonával Šaršon František. V celoročním výrobním plánu na r. 1956 byla naplánována pracovní jednotka na 20 Kčs v penězích, 1 kg pšenice + ½ kg žita, ½ kg ječmene a 1 kg brambor jako naturalie. Tato jednotka byla přes počáteční obtíže o 2 Kčs zvýšena. Někteří zemědělci zůstali ještě na dále v t.zv. soukromém sektoru. Jejich stanovisko je vyčkávací. Zatím pilně hospodaří, aby mohli řádně plnit dodávky a aby jim ještě něco zůstalo. V obci je umístěna S.T.S. (státní traktorová stanice) ku potřebě J.Z.D. i soukromníků v bývalé rolnické usedlosti Josefa Mazala, který z osobních příčin zaměnil pluh za hornické kladivo v uhelných dolech. Nečiní nejlepší dojem hospodářské stroje ponechávané v šanc nepohodám. Připravují se zatím stáje pro ustájení většího počtu různého dobytka, kopou se jámy silážní ap. Ale škoda, že těch pěkných koníčků bude ubývat. Za čas nebudou děti koně znát.

Jaro bylo dosti příznivé, senoseč se odbyla ještě obstojně (zvláštní jest, že se na vysočině

Čes.-mor. musí každoročně zmoknout). Seno jde většinou na dodávku. Otavy zůstanou doma. Sušení jetelin bylo pro proměnlivé počasí obtížné. Bez zvláštní změny zůstalo pěstování

(str. 340)

obilnin, luskovin (těch málo), olejnin (řepka, mak), brambor, řepy a také jejich osevní plocha. Kukuřice je na postupu. Už i na zeleno (krmení). Rozumí se, že zemědělci jsou vyzbrojeni nejmodernějšími hospod. stroji secími, žacími se samovazači, kypřidly, plečkami, vyoravači brambor a řepy. Mlatičky jsou velmi výkonné. Neobdělané půdy téměř letos nebylo. Ta by bývala byla přidělena jiným zemědělcům k obdělávání. Žně obilné byly pro nestálé počasí obtížné, ale obilí neporostlo. Zemědělci si zvykli voziti obilí s pole přímo k mlatičkám nebo mlátiti na poli. Proto jsou výmlaty ve 14 dnech skončeny. Dříve se mlátilo do masopustu. Sklizeň okopanin také trpěla nestálým počasím, ale nezapadla sněhem, jak se také někdy stává. Setí se do polovice listopadu odbylo. Seje se to a tolik, jak O.N.V. předplánuje.

Vykoupeno (na „dodávku“) bylo:

pšenice 316 q, žita 230 q, ječmene 222 q, ostatního zrní 168 q, brambor 915 q.

Skotu celkem 310 kusů, z toho 180 krav.

Prasat 440 kusů, z toho 48 prasnic.

Ovce 4

Koní 39

Drůbeže 1920 kusů, z toho 1795 slepic.

(str. 341)

Velmi nebezpečně se začíná rozmnožovati zavijech řepový a mandelinka bramborová. Činí se proti těmto škůdcům všemožná opatření. Na chrousty přišly pozdní mrazy a hodně jich pohubily.

3. Doprava a spoje

Komunikace v obvodu obce letos kromě oprav zůstávají beze změny. Autobus do Boskovic jede několikrát denně sem a tam. To je pro zaměstnané a kupující velká vymoženost! Na železniční zástavce nyní zastavují všechny osobní vlaky, což je dělnictvu mimo Svitávku pracující velmi užitečné. Motocyklů přibývá. V neděli se po silnicích motocykly s dvojicemi na výlety netrhnou. Na poště se vybírají a roznášejí zásilky a dopisy jednou denně. Bývalo dvakrát.

4. Obchod

V obci jsou dále 3 „Prameny“ (obchody potravinářské), 1 drogerie, 1 prodej tabáku (trafika), 2 hospody komunální, 1 soukromá (Panský dům); 1 prodejna bot, 1 správkárna bot, 1 komun. obchod stříž. zbožím (tekstilie), 1 cukrárna, 1 palírna na slivovici dobře prosperující. Pak máme dostati koupiti karlátky, ryngle apod.! Na ovoce a zeleninu je poptávka větší než nabídka. Obchody jsou pod kontrolou M.N.V. a Rady žen. Mléko na léto o 20 hal. na 11 oblaciní, vejce o 50 hal. Škoda, že se to nedá říci o botech a mnohých teksiliích!

(str. 342)

5. Peněžnictví

Trvá dále odbočka státní spořitelny, která také vyplácí poukazy zeměděl. dodávek. Lidé spoří; hlavně na nábytek a „Spartaky“ (automobily).

II. Politický a veřejný život

1. Správa obce.

Místní národní výbor zůstává od loňských voleb beze změny. Též rada a jednotlivé komise. S nově založeným J.Z.D. přibylo na M.N.V. hodně práce. Co důležitějšího prošlo M.N. výborem? Je to vlastně chronologický seznam událostí malých i velkých v obci se odehrávajících. Tedy aspoň některé.

Leden. Jednáno o kontrolování dodávky mléka co týče se kvality i kvantity. Vyřízena žádost o studijní stipendium. Jednáno o plnění plánu v živočišné výrobě, o situaci v zásobování, o finančním hospodaření M.N.V. Schváleny kádrové posudky. Rozpočet M.N.V. Školení členů M.N.V. Jak bojovati proti škůdcům plodin.

Únor. Referát o mezinárodní situaci. Projednání dodávkových úkolů a soutěž mezi zemědělci. Jednáno o novostavbě „Kina“. Sběr materiálu. Schválení kupu nemovitostí. Ustanovení obecních zřízenců. Některé odpisy daně zemědělské.

(str. 343)

Březen. Jednáno o zajištění jarních prací. Jednáno o opravě a pronájmu statku „Hodiška“. Sčítání dobytka. Projednán plán hosp. na II. čtvrtrok. Schválen rozpočet M.N.V. Uzavření

autobusové čekárny a zřízení z ní „Narpy“ (obchod papírnický). Obsazení místa kuchařky v „Družině“. Oprava jezu na Svitavě u továrny. Přesné zjišťování zemědělské půdy. Pomoc při té práci. Rozšíření Řepkovy ul. o chodník. Zajištění pozemku pro mičurinský kroužek školy. Ve Svitávce není koláře.

Květen. Jednáno, kam umístiti stavební hmoty určené ku prodeji. Komunální podniky žádají vybavení lepším nábytkem.

Červen. Občané se vybízejí ku pomoci zemědělcům. Vyřízena žádost občana o prominutí trestu.

Červenec. Občan Málek bude požádán o uvolnění mlatičky pro menší zemědělce. Schválen odprodej domu Dr. Dosoudilem. Občané vybídnuti ku ničení mandelinky bramborové. Po resignaci před. fin. komise Jos. Miřijovského ustanoven Hrubý Zdeněk. Členové M.N.V. budou kontrolovati ve svém obvodu postup žní. Rozpis zeměd. výroby na rok 1956. Kontrola obecní mlatičky.

Srpen: Rozpis dodávek živočišné výroby. Projednán výkup obilí dle nařízení O.N.V.

(str. 344)

Výkup obilovin začne dle nařízení O.N.V. 3. srpna a skončí 5. září. Členové M.N.V. musí se starati o plynulé dodávání.

Září. Sečení obilí je k 1. září splněno na 75%, výmlat na 2%! Při žních pracuje denně průměrně 40 brigádníků. Bude se také mlatiti v noci. Nařízena kontumace psů. M.N.V. prostředuje v rozvodu manželů.

14./9. je výkup obilí splněn na 30%, výmlat na 40%. M.N.V. bude sám vybírat. Žádá se dodání brambor do 10/10. cukrovky do 20/11. M.N.V. zavádí pořádek v placení zeměděl. daní. Soupis hospodářského zvířectva. Projednána otázka přidělení obecní a farské půdy J.Z.D. Vydány směrnice pro setí.

Říjen. Brigádníci (dobrovolníci) přepilně musí pomáhati při podzim. pracích, které se pro špatné počasí velmi opozdily. Nařizuje se, že požárové motor. vozidlo smí býti použito jen k účelům požárním. Povoleny kupy, prodeje a výměny pozemků. Statek M.N.V. (číslo 100) bude uvolněn pro J.Z.D. k ustájení dobytka.

Listopad. Do 14./11. dodáno 86% cukrovky. M.N.V. vybízí obyvatelstvo k opatrnosti s ohněm. Jednomu občanu se zakazuje vstup do hostinců.

Prosinec. Finanční komise musí s daňovými dlužníky ¹

(str. 345)

M.N.V. souhlasí se složením rodičovského sdružení a stravovací komise (Družina). Ustanovuje novou uklízečku ve škole. Předseda a tajemník M.N.V. navštěvují školení na O.N.V. v Boskovicích. Do nové inventární komise (odbor pro obchod) schvaluje za členy občany Kraváčka Ladisl., Bartu Ladisl., Entlera Jos., Tesařovou Frant., Švancarovou Frant., Hrubého Zdeňka a Neumanna Jindř. Podány kádrové posudky zájemců o místa v různých podnicích. Kladně vyřizuje žádost přestárlého do starobince. Na slavnostní otevření nové budovy „Kina“ budou pozváni ministr s. Barák, Taufer Jiří, poslanec Illa a zástupci O.N.V. a K.N.V. Bere na vědomí zprávu zdej. školy, že žáci se špatným prospěchem mají být z hudební školy propuštěni. P.O. (požární ochrana) se vybízí, aby provedla nábor do protipožárních hlídek.

2. Činnost polit. stan

Kromě strany K.S.Č. (komunistické) nevykazuje žádná strana Národní Fronty nějakou činnost. Strana K.S.Č. korporativně účastňuje se veřejných projevů, koná pravidelné schůze měsíční (a dle potřeby) a výroční. Členové strany navštěvují politicko-stranická školení i mimo Svitávku a vykonává co okresní a krajské vedení k řešení předkládá.

(str. 346)

V celkových podnicích jdou ostatní strany Nár. Fronty s sebou.

3. R.O.H. (Revoluční odborové hnutí)

stará se o zlepšení duševních i hmotných poměrů svých členů (zájezdy, rekreace, lázně), poskytuje podpory peněžité při delším onemocnění. Také si vybírá příspěvky.

Č.S.M. se účastní všech kulturních podniků, pracuje ve sportu (zvláště v „kopané“), v požární ochraně a pod. S.Č.S.R. pořádá kulturní podniky v měsíci československo-ruského přátelství, propaguje družbu s ruským národem a spolupůsobí s ostatními kulturními skupinami. Výbor žen dohlíží na obchody, pomáhá rodičovského sdružení a škole a M.N.V. a kde třeba a možno.

¹ věta není dokončena

P.O. (požární ochrana).

Protože M.N.V. svým předsedou s. Dittrichem nesouhlasí s rozdělením pož. sboru na obecní a tovární, zůstane sbor nerozdělen. Ve výroční člen. schůzi vzaty na vědomí zprávy o činnosti výboru. Delegát P.O. okresní z Boskovic žádá výroční zprávy o požárech a revisaři že mají revidovati nejen pokladnu ale i činnost výboru. Je správné, že výročních schůzí P.O. účastňuje se M.N.V. svými zástupci a také škola. Ve příčině požárů jest nutno zjednati nutnou prevenci za spolupůsobení

(str. 347)

spoluobčanů. Žádá se ustavení družstva žen při P.O. Hlavně nutno nábořem mládeže starati se o dorost jako náhradu za odstouplé členy. Předsedou jednoty P.O. pro tento rok je Dostálek Josef. P.O. se usnáší: 1.) postavit do soutěže 1 družstvo, 2.) ustaviti družstvo žen, získati 5 členů do soutěže „Vzorný požárník“, 3.) vyškoliti protipožární hlídky, 4.) zapojit dorost do žňové soutěže v r. 1955.

4. Veřejné podniky a manifestace

Veřejné podniky a manifestace jsou obsaženy v stati „Kulturní poměry“.

III. Výstavba obce

Vynikající novostavbou tohoto roku ve Svitávce jest budova „Kina“. Začato se stavbou 1./6. 1954, stavba skončena 30/12. 1955.

Stavba stála osmsetpadesát tisíc (850.000 Kčs), vnitřní zařízení i stroje čtyřistapadesát tisíc (450.000 Kčs²).

Novostavby domků rodinných podnikly ing. Bednář Miroslav, Nečas ..., Kousal ..., Tesařová ...³.

Průmyslové závody nedoznaly změn. Plánují se novostavby drůbežárny a stájí pro hověz. dobytek při J.Z.D. Také budou adaptovány hospodářské budovy bývalých rolníků pro potřeby J.Z.D.

Škoda, že posud nemožno parkově upravití jižní stranu náměstí, která je traktory hodně

² Omylem napsáno Ksč

³ Křestní jména v kronice chybí

rozrytá.

(str. 348)

Koupaliště (nejvýš potřebné) se dostavuje. Práce jde ovšem zvolna; je odkázána většinou na dobrovolné síly.

Kaplička na „Hradisku“ hrozí sesutím.

IV. Hmotná úroveň obyvatelstva

Ani v tomto ohledu se oproti loňskému roku mnoho nezměnilo. Jest dobře, že užitečných strojů (elektr. praček, motocyklů, aut, rád. přijímačů) přibylo letos hodně. Méně příznivým úkazem je zbytečné a nesocialistické závodění v odívání, které zvláště u některých žen přechází do výstřelků. Na to si může kronikář naříkati každý rok, a ovšem beznadějně.

Bytová otázka je stále ožehavá. Pro přílišný stavební náklad, někdy i časový nedostatek stavebnin brzdí podnikání staveb rodinných domků a na větší mnohabytové stavby menší obce finančně nestačí. Jídelny jsou nadále v továrně „Vitka“ a v „Družině“ pro školní děti. Jídlo i obsluha pečlivá. V domově přestárlých je mužů, žen.⁴

Zdravotnické středisko je stále v krásných místnostech „malé vily“ v bývalém továrním parku. Středisko i celkové zdravotnictví vede Dr. Is. Maršálek, pilný a svědomitý lékař. Nemocní jsou, až na malé výjimky, v nemocenském a důchodovém národním pojištění. Jistý počet občanů různého zaměstnání bylo posláno do Luhačovic,

(str. 349)

Teplic nad Bečvou, Smokovců ve Vys. Tatrách. Na Slovensku se necítíme dobře doma; bratři Slováci nás nemají rádi. Nešťastná slovanská nesvornost! Od Maďarů neměli Slováci nic než všestranný útisk, ale Maďaři jsou ve větší úctě i lásce u Slováků než my. U.R.O. a R.O.H. obstarávají kromě umístování nemocných v lázních také přecetné rekreační zájezdy. Celkový zdravotní stav oproti loňsku není horší. Zaráží značný počet úmrtí mrtvicí a rakovinou. Očkování zabraňuje šíření se nakažlivých nemocí. Chřipka, infekční zánět mandlí, křečový kašel a někde i inf. žloutenka řadí dále a hodně.

M.N.V. pečuje o dobrý stav studní. Kanalisace je kromě „Na skalkách“ provedena v celé

⁴ přesná čísla v kronice chybí

osadě.

Nejstarším občanem ve Svitávce jest⁵

V. Kulturní poměry

Škola

1. V posledním srpnovém týdnu scházejí se učitelé ve škole k přípravám na nový školní rok (celoroční plán) a k tomu účelu navštěvují i okresní konference. Nynější škola se svou rozmanitostí učení a práce učitelů a žáků valně se liší od školy dřívější. Snad je té rozmanitosti až moc a někdy se „pro samé stromy nevidí les“. Školní rok začal obvyklou slavností za účasti hostů z patronátu, z M.N.V., rodič. sdružení, rady žen a pod.

(str. 350)

Počet žactva: 136 chl., 148 děvč. (Nižší stupeň 104 žáků, vyšší 180 žáků). V roce přibylo 7 žáků. Všichni žáci jsou české národnosti a příslušnosti československé. 50% žáků je z rodin dělnických, 20% z rolnických, 30% ze zaměstnání ostatních.

Učitelský sbor: I. tř. Hoffmanová Libuše, II. tř. Bílková Jarmila, III. Zapletalová Jarm., IV. tř. L. Chalupa, V. tř. Hoffman Jos., VI. tř. Hájková J., VII. Boleloucká Ol, VIII. tř. L. Ondrová. Kromě uvedených třídních učili na vyšším stupni (VI-VIII. tř.) Klíč Frant. (zástupce ředitele), Sotorník Frant., Ondřík L. s profesorskou aprobací, Klíč Jos., Vejrosta Alois, Überallová Em. a Svobodová Dobroslava, ředitelka. Školní obvod se nezměnil. Zdravotní stav žáků byl uspokojivý, u učitelstva méně uspokojivý. Zubní a lékařské prohlídky týdně. Žáci dvakrát ročně rentgenováni v Boskovicích. V nápravném tělocviku (vede učitelka Hoffmanová Lib.) byli odstraněny nebo omezeny některé tělesné vady. Školní lékař (Dr. Maršálek) vyškoluje žáky vyš. stupně k získání odznaku P.Z.O. (Příprava zdravotní obrany). Školní zdravotní hlídka (15 žáků z VIII. tř.) umístily se v okres. soutěži na 1. místě. Mimoškolní zdravotní a sportovní výchovu vede velmi dobře uvědomělý sportovec, odb. uč. Ondřík. 46% žáků se stravuje ve školní kuchyni. To značně přispělo k dobrému zdravotnímu stavu žactva. Ve škole je pionýrská organizace,

(str. 351)

⁵ jméno nejstaršího občana není uvedeno.

školní skupina Č.S.M. a zájmové kroužky. Biologický kroužek dostal pochvalné uznání od výzkumného zemědělského ústavu první cenu za zvláštní výsledky při pěstování kukuřice. Také kroužek divadelní a zpěvácký (se sol. výstupy, tanci a zpěvy horáckými) se v okresní a krajské soutěži uvedl na přední místo. Státních oslav, průvodů a různých kulturních podniků veřejných se škola svými „kulturními vložkami“ účastnila Ivím podílem. Žáci zdařile cvičili také při „Spartakiádě“. Také si společně se svými učiteli občas zajeli do brněnského Národního divadla, do Javoříčských jeskyň a na Tatry. Práci školní všemožně podporovalo rodičovské sdružení; také při volbě povolání žáků VIII. tř.

Do zemědělství zařazeno 8 ž., do stát. pracovních záloh 5 ž. Nepodařilo se získati chlapce do dolů (hornictví). Při závěrečných zkouškách obstálo ze 64 ž. 9 s vyznamenáním. 17 ž. vykonalo s prospěchem do vyšších škol.

Na opravu školy povolil O.N.V. 100.000 Kčs. Ředitelka, učitelé Sotorník a Chalupa dobrovolně (zdarma) natírali celý měsíc školní nábytek.

Kulturní činnost mimo školu soustředila se v kroužcích.

V zábavním: Besedy s hudeb. vložkami, plesy, estrády,

(str. 352)

oslava 1. května, 9. května, 28. října, Spartakiada, letní karneval, večer kouzel, družba lidu s armádou.

Zdravotní: Zdravotní přednášky lékařů na př. „Choroby srdce. Příznaky spalniček. Ochrana před žloutenkou. Voda a šíření chorob. Význam čistých pokrmů.“ Vyškolování zdravotního dorostu Čsl. Červ. kříže.

Dramatický: Zahrány div. kusy: Fidlovačka od J. K. TYLA, Eugenie Grandetová (soutěžní), Polibek královský, Popelka, Zapadlí vlastenci, Noc na Karlštejně, Tři citrony, Bílá nemoc, Goralí, Jak mráz čaroval, opereta Děvče z předměstí.

Přednáškový: Přednášky: Boj proti nemocem a škůdcům zeměděl. plodin, Beseda o knize, Komplexní ošetření luk. Jak se tvoří ceny zeměděl. výrobků. Jižní Amerika. J.Z.D. Beseda s branci. Výnos brambor a kukuřice. Mezinárodní situace. Historie styků s S.S.S.R. Společné žně. Výchova k rodičovství. Jak pomáhá rodina škole při výchově dětí. Náboženství a pohřeb žehu. Kurs pro ženy o pečení (Tesařová).

Hudební: Hudební produkce a besídky pravidelně měsíčně pořádá svými žáky zdejší hudební škola, jejíž činnost nelze dosti oceniti. V hudebním kroužku působí obětavě Frant. Hlaváček, absolvent konservatoře.

Knihovny a čítárna. Knihovna obecní má svazků, knihovna školní svaz. a knihovna závodní svaz.⁶

(str. 353)

Nedělní čítárna je při obecní knihovně, kterou vede k tomu dobře volený odb. uč Alois Vejrosta.

Sport a turistiku propaguje zdárně osvědčený sportovec odb. uč. Ondřík.

Kopanou a Házenou pilně pěstuje a se zdarem bojuje sportovní klub „Vitka“ Svitávka.

Ze starých zvyků udržel se „Masopůst“, „Dožinky“, „Sázení a kácení maje“, „Hody“.

⁶ přesné počty svazků ve všech knihovnách nejsou v kronice uvedeny

Rok 1956

Rok tento byl rokem klidnějšího života bez zvláštních duševních nebo hmotných nárazů.

V tomto roce bylo ve Svitávce domů, rodin.... obyvatel mužských, ženských.

Narodilo se chlapců, děvčat. Zemřelo mužů, žen. Svateb Přistěhovalo se lidí, odstěhovalo lidí. Nejstarším mužem byl, ženou⁷

Všichni obyvatelé jsou národnosti české a příslušnosti česko-slovenské. Aby úřady (M.N.V., O.N.V. a K.N.V.) spolehlivě měly přehled o pohybu obyvatelstva, hlavně cizích, zavedeny tak zv. „Domovní knihy“, do kterých přednostově domácností zapisují přicházející nebo odcházející osoby na kratší nebo delší dobu. Tento pohyb obyvatelstva se ihned hlásí M.N.V., který vede hlášení osob v evidenci.

Stav a rozvoj průmyslové výroby jakož i řemesel se v tomto roce nezměnil. Hlavní závody (továrna soukenická „Vitka“ a komunál. strojnický závod (dříve Sivera) pracují pravidelně dále s tendencí spíše stoupající. Plan „Vitky“ splněn na %. Závaz.⁸

Nejlepší pracovníci ve „Vitce“⁹

Protože za dokonalejší práci je lepší plat, hledí se pracující v podnicích všemožně vyškolit v kurzech, exkurzích, zájezdech, odbornými přednáškami apod.

Pracujících bylo toho roku ve „Vitce“ mužů, žen. Průměrný plat je u kvalifik. dělníka měsíčně, u dělnice Kčs; nekvalifik. dělník má měsíčně, dělnice Kčs.¹⁰

Závody svými závodními radami hledí si obezřetně všech sociálních vymožeností i povinností svých spolupracujících. Domáckou výrobu provozuje 1 občan (krejčovství). Výroba cementového zboží je již komunální a vede ji dosavadní výrobce.

Počasí letošní oproti minulému roku bylo stálější a tudíž se sena a otavy obstojně sklídily. I

⁷ všechny neuvedené údaje v tomto odstavci v kronice nejsou vyplněné, pravděpodobně bylo záměrem doplnit je později a nedošlo k tomu

⁸ procentuální údaj v kronice chybí

⁹ údaj v kronice také chybí

¹⁰ všechny neuvedené údaje v tomto odstavci v kronice nejsou vyplněné, pravděpodobně bylo záměrem doplnit je později a nedošlo k tomu

žně obilní byly proto méně uchvátané. Průmyslové dělnictvo zdejší jako jiná léta, pomáhalo při žních. Dodávky se však žádají dosti brzy a výmlaty vždy nestačí předepsanému termínu. Zelinářství, kromě dvou soukromých zahradníků, není zavedeno.

Lesy, kromě na „Hradisku“ a nad Hor. mlýnem, jsou teprve ve vzrůstu. Dříví, hlavně palivové, obstarávají pro Svitávku „Uhelné a dřevařské závody ve

(str. 356)

Skalici nad Svitavou.“

Včelařství je chabé ; málo pastvy a studená jara.

J.Z.D.

V tomto roce bylo započato se stavbou drůbežárny a dobytek hovězí byl ustájen na čís. 46, prasata na čís. 100 a 101. V tomto roce převzalo J.Z.D. zpustlý statek „Hodišku“ a přistoupili zemědělci. Také provedena druhá arondace půdy. Na rok 1957 byla plánována pracovní jednotka na 19,40 Kčs v penězích a 1 kg pšenice, 0,75 kg žita a 0,5 kg ječmene v naturalích.

Doprava a spoje zůstaly od loňského roku beze změny. Přibylo 1 auto a 4 motocykly.

V obci jsou dále 3 potravinářské obchody „Pramen“, 2 masny (řeznictví), 2 hospody komunální, 1 soukromá, 1 textil. prodejna, 1 prodejna obuvi, 1 správárna obuvi (Obnova), 1 obchod papírnický, 1 cementárna, 1 palírna na slivovici, 1 mlýn.

Cenník nejdůležitějších potravin je na konci zápisu.

Ve Svitávce je nadále odbočka státní banky, umístěná v „Panském domě“ a vedená nyní obč. Rajm. Mazalem, poštmistrem v.v.

II. Politický a veřejný život

Správa obce

Složení M.N.V. a jeho rady a

(str. 357)

jednotlivých komisí zůstalo beze změny.

Co prošlo M. N. výborem?

Leden: Předseda konstatuje, že úpadkové hospodářství zavinila neúplnost dodávek zeměděl. výroby. Povoluje se odprodej pozemku „Na skalkách“. Usneseno, že M.N.V. provede na

svých lukách odvodnění, protože louky bývají dlouho zaplaveny a tráva je kyselá. Vytkne J.Z.D. pozemek pro drůbežárnu. Nájemce „Hodišky“ vypovídá M.N.V. smlouvu nájemnou pro případné nedodržení ujednání. Provádí soupis osob činných v zemědělství. Zeměděl. komise provede likvidaci nedodávek z r. 1953 a 1954. Vzata na vědomí pokyny ministerstva školství ohledně výchovy mládeže. To je věc opravdu palčivá a čím dále nalehavější: Vzpomínková deska legionáře, Ludvíka Švancary, který byl Rakouskem popraven, bude zasazena na příhodném místě.

Únor. Buffet v „Kině“ obstará buď „Pramen“ nebo „Jídelny a restaurace“. M.N.V. dává stavební komisi instrukce v určování stavebních míst. Drobení půdy nebude zemědělcům dovoleno, aby nebyla rušena státní disciplína. Zeměděl. komise zjistí neobdělanou půdu a postará se, aby byla obdělána a bude přísně dbáti, aby osevňovací plány technických plodin byly řádně

(str. 358)

(obdělány a) dodrženy. Protože správa závodu „Vitka“ žádá na obci 30.000 Kčs nájemného, nezbyvá nic jiného, než aby obec budovy č. 161 a 197 převzala do operativní správy.

Zdravotní komise M.N.V. žádá „Vitku“, aby opravila studny v „Domkách“ a v „Kasinu“.

Únor. Stavební komise odstraní spor Konůpka-Tesařová. M.N.V. žádá P.O. o pořádání požárních prohlídek každého ¼ roku. Výboru žen ukládá, aby se postaral o oslavu výročí založení mezinárodní federace žen. Jest nutno provést reorganizaci výboru „Rady žen“.

V závodě „Vitka“ bude provedeno šetření ohledně sociálního zařízení. M.N.V. musí vést evidenci objektů (kanceláří, skladů, dílen, obchod. místností větších 100 m². Odpouští z vážných důvodů zbytek dodávek některých zemědělců. M.N.V. uvažuje o pomoci při výchově mládeže. Finanční komise bude upomínati dlužníky daní. Povoluje se závodním motorovým vozidlům průjezd obcí.

Březen. Školní a kulturní komise bude pozvána do M.N.V., aby podala zprávu o stavu výchovy mládeže. Zeměděl. komise vypracuje plán jarních prací také s ohledem na J.Z.D. Schvalují se kupní a postupní smlouvy. Nařizuje prořezání a postřik stromů.

(str. 359)

Schvaluje jmenování členů pomocné stráže V.B.

Duben. Že není kulturní práce v naší obci na patřičné výši zaviňuje, že celá práce tato je na několika jednotlivcích, kteří zde bydlí. Komu se té kult. práce zdá ještě málo? Těžko ji žádat

na přespolních a těch je více.

Květen. Mazal Stanislav dává zadarmo pozemek na rozšíření hřbitova. M.N.V. žádá občany, aby pomohli při sázení lesních kultur. Pozemky osázené stromky z J.Z.D. dřívějším majitelům vráceny. Správa spojů žádá M.N.V. o přidělení místnosti pro automatizaci okres. telef. sítě. Brněnský obchod ovocem žádá přidělení místnosti pro obchod. Byla nabídnuta místnost u „Horáků“. Z celé věci sešlo. Konstatuje se, že dodávky masa se plní na 100% až na hovězí maso. M.N.V. zařizuje obřadní síň a kanceláře. Statní spořitelna žádá místnosti pro své jednatele. Není jí! Povoluje se stavba telef. vedení na „Vaculku“ přes Svitávku z Mladkova. Bude provedena úprava maloobchodní sítě, protože dosavadní nestačí. Povoluje skladovací místnost pro výkupní závod ve Skalici ve zdejší faře. M.N.V. trvá na tom, aby místnost k prodeji stavebnin byla v Málkově hospodě. Místo prodejny ovoce bude obchod papírem. Červen. M.N.V. stanoví termíny ku konání hromadných

(str. 360)

hledáček mandelinky bramborové. Věc bude projednána s ředitelstvím školy. Zve předsedy všech masových organizací ku poradě. Při závěrečných zkouškách na zdejší škole bude za M.N.V. jeho předseda. Zeměděl. odbor O.N.V. žádá na Svitávce ovocnářského důvěrníka (Leop. Špulák). Provede soupis hospodářského zvířectva. Schválen plán práce na 2. pololetí. Kronikářem obecním za starého churavého kronikáře, Ed. Zarbocha, jmenován odb. učitel Alois Vejrosta.

Schválen rozpočet na r. 1957, jak jej finanční a rozpočtová komise navrhla. M.N.V. stanoví poručníky lidem zbaveným svéprávnosti. Zajišťuje se místnost pro C.O. (civilní ochranu). Červenec. Nařizuje požární hlídky. Povoleje pořádání „Karnevalu letního“. Dána povolení k opravám obytných domků. M.N.V. vypůjčuje 50.000 Kčs na úhradu účtů.

Září. Staré věžní hodiny z bývalé radnice dány do musea v Boskovicích. Cukrovar žádá na Svitávce 2900 q řepy cukrové.

Říjen. M.N.V. přebírá „společenský dům“ (velkou vilu) do vlastnictví. Správcem hřbitova ustanoven člen M.N.V. Sychra Miloš. Svazarm zařizuje modelářský kroužek. Od 1./1. 1957 převezme do své správy komunál.

(následující strana není číselně označena)

podnik holičský a kadeřnický.

To byly některé ukázky z činnosti M.N.V.

Všecky strany tak zv. Národní Fronty za vedení strany K.S.Č. pracují společně. Společné jsou oslavy, veřejné projevy a p.

„Rada žen“ či „Výbor žen“ koná dozorčí službu v obchodech, pomáhá škole a rodičovskému sdružení a M.N.V. při různých potřebách. Také se uplatňuje užitečně svými zástupkyněmi v M.N.V. a O.N.V.

P.O. ve Svitávce převzala patronát nad J.Z.D. ve Svitávce. Pro rok 1956 nemá P.O. zastoupení nikdo v M.N.V. ani nikdo z t.zv. masových organizací. Dasavádní předseda zdejší P.O., Dostálek Josef, zvolen na další rok. Konána pravidelná cvičení mužstva a dorostu. Svědomitá byla účast P.O. zdejší při požárech (v Sebranicích a t.d.). Pochovali jednoho člena.

Třídních bojů nebo pokoutních projevů u nás nebylo.

III. Výstavba obce

Novostavba „Kina“ slavnostně otevřena. Stavba bytového domu ing. Mir. Bednáře dokončena. Pro J.Z.D. postavena „Drůbežárna“ v „Kopcích“. Provedeny adaptace v č. 100 a 101 i v č. 46 pro ustájení dobytka.

Škola (osmiletka), Mateř. školka, Jesle konají stále

(str. 361)

dobré služby občanstvu. Také Útulak pro přestárlé, který je stále plně obsazen a chovanci obsluhováni řádovými sestrami.

Místní rozhlas, který je náležitě rozšířen, obstarává spojení M.N.V. s občany.

Pořádek a čistota v obci je příkladná. Pouze spousty papírů a papírků před obchody a hlavně před cukrárnou činí nepěkný dojem. Naši mnozí lidé ještě neumějí hodit papírky do pouličních košů. Jižní strana náměstí čeká na svého okrašlovatele. Rozšíření hřbitova dokončeno.

IV. Hmotná úroveň obyvatelstva

Do domácností přibývají ledničky elektrické. Protože započato s výstavbou televizního vysílače strojí se a šetří více zájemců na televizní přijímače. (Přístroje na přenášení nejen zvuku nýbrž i obrazů).

Bytová otázka stále nezměněna. Kromě jiných zájemců je tu více než polovina učitelstva, která tu nemá bytu a musí dojíždět.

Zdravotní služba soustředěna v místním zdravotním středisku. Červ. kříž účinkuje při různých příležitostech (závodech, průvodech, štafetách a p.).

Také v tomto roce bylo odesláno několik pracujících

(str. 362)

do lázní, děti prázdninových rekreačních táborů. U.R.O. podporovala zájezdy a rozličné rekreační podniky (zimní pobyt na horách, lyžování a p.).

Z nemocí řádila nejvíce, jako každý rok, chřipka, z ní zápaly plic a pohrudnice. Děti (novorozeňat) poměrně méně umírá než dříve. Lepší stravování, hygiena, lepší a vzdušnější bydlení, méně alkoholu prospívá zdraví malých i velkých. Očkuje se proti neštovicím, tuberkulóze a obrně. Velmi zaráží, že leckdy možno viděti mládež sotva škole odrostlou (někdy i školní) potáceti se opilé. Kdy pak se na toto národní neštěstí důkladně dokročí? Dříve se opíjeli staří, teď se opíjejí mladí.

V závodech se občas vyskytne případ lehčího nebo těžšího zranění; ale i ty úrazy řídnu a zapříčiněny jsou více neopatrností než zanedbáním povinné bezpečnostní péče.

V. Kulturní poměry

Činnost kulturní soustředila se v kulturních kroužcích:

Zábavním: Otevření nové budovy „Kina“. Zahájení měsíce M.Č.S.P. Plesy. Taneční zábavy s kulturní vložkou (Č.S.M.). Estrady. Pod slováckým nebem.

(str. 363)

Oslava 1. máje. Prověrka dobré nálady. Pouťová zábava. Módní přehlídka s estrádou.

Sportovní utkání v „Košíkové“ a „Kopané“. Okresní národní dožínky. Večer kouzel. Pásmo ku 25./2. (provedli pionýři zdejší školy).

Zdravotní: Pravidelné přednášky M.U.Dr. Is. Maršálka: Plané neštovice. Ošetření omrzlin. Infekční choroby. Boj s tuberkulosou. Boj proti úrazům. Požívání čistého ovoce. Význam zdravé pitné vody. Význam očkování. Ochrana před úpalem. Pořádána zdravotní besídka s kult. programem. Prověrka a zdravotní úkoly hlídek zdravotních.

Divadelní (dramatický): Sehrána divadel. představení: Královský polibek (Vitka - Krejstová). Stříbrná studánka. Mariánka, matka pluku. Kudy kam? Při různých příležitostech (oslavách, schůzích a p.) recitace a zpěvy žáků i členů Č.S.M.

Přednáškový: Pořádány přednášky místními i cizími referenty: Zeměd. přednáška „Společné žně“. Zahájení druhé pětiletky. Mezinárodní situace s hudeb. vložkou (žáci 11letky z Boskovic). Beseda se spisovatelem Tomečkem. Ochrana před požárem. Plánovací zeměděl. schůze. Manželství a rodina. Mírové využití atomu. Kukuřice na zrno i na siláž. Lenin a jeho dílo. Rostlinná výroba. Vzorné stanovy J.Z.D. Milovali svůj národ. Bájný

(str. 364)

Egypt. Dokonalejší využití zemědělských strojů. Zlepšení výnosu brambor. Atomová energie. Hudební: Hudební škola pořádala se svými žáky 7 hudebních besídek. O ně se zasloužili nejvíce řed. hud. školy Dokoupil a stát. učitel. Trubák ¹¹. Pořádána akademie k výročí praž. povstání. Také promenádní koncert a karneval. Místní hudební kapelu zdokonaluje absolvent hudební konservatoře, Frant. Hlaváček.

Kulturní život byl tedy velmi pestrý, činný a výchovný. Těž v tomto ohledu je Svitávka v popředí.

Pověry ze starších dob mizejí, ale pranostiky se s oblibou udržují. Zvyky vánoční, velkonoční a slunovratové se zapomínají.

Škola: ¹²

(str. 365) tato strana je prázdná

(str. 366)

Normy povinných dodávek zeměd. výrobců pro r. 1956 pro J.Z.D. a jednotl. hosp. nad 0,5 ha.

¹¹ obě křestní jména nejsou uvedena

¹² zde zápis z roku 1956 končí, nebyl dopsán, následuje 1,5 prázdné stránky

Plants	Weight	1st	2nd	3rd	4th	5th	6th	7th	8th	9th	10th	11th	12th	13th	14th	15th	16th	17th	18th	19th	20th
Plants	kg	1500	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210	210
Mass white	kg	53	70	60	55	55	55	57	40												
Parvise	kg	59	86	77	75	74	71	45													
Mulko	kg	257	445	470	410	410	410														
Veget	kg	97																			
Veget	kg	1520	210	210	210	210	210	210													
Veget	kg	91	240	205	165	140	80														
Veget	kg	39	130	225	110	110	75														
Veget	kg	78	190	120	110	110	55														
Veget	kg	32	105	100	45	45	30														
Veget	kg	350	620	500	435	345	235														
Veget	kg	850	1040																		
Veget	kg	305	414																		
Veget	kg	485	525																		
Veget	kg	96	98																		
Veget	kg	96	106																		
Veget	kg	16	26																		
Veget	kg	136	164																		
Veget	kg	101	133																		

Ceník potravin v r. 1956.		Druh	Hes
Druh	Hes	kol	
Cukr kostkový		Šarlická minerálka	
Vánoční píseň		Vincentka Lubačovičská	
Peprníka 1kg		Šarlovarská	
Škórice		Rum lukemský 1l	
Brambarová moučka		Brandy kořálka	
Pšerob přímě.		Kimónka	
Lil 1kg		Hroznový vermut	
Kroupy		Vino perové	
Mýdlový prášek		Veel 8% 1l	
Mýdlové vločky		Plivovice	
Holicí mydlo 1kus		Hlíbičky	
Čaluní mydlo		Pepř	
Cukrovinky		Mandle	
Cikorka 1kus		Hrošice 1sklenička	
Ryz' dětská		Čokoládový cukr	
Ryz' rolná		Cibule	
Čaj (1kg)		Černek	
Moučka hrubá 1kg		Zelí nakládané (kyselé) 1kg	
Más 1kg		Trýce slupiče	
Ovesné vločky		Máslo čajové 1/4 kg	
Mýdlo olivějíni 1kg		Salám turislický 1kg	
Kvasnice 1kg		Salám tvrdý 1kg	
Pivo obyč. (7°) v láhvích		Brambory 1q	
Pivo 12° v láhvích		Maso hovězí 1kg	
Mouka hladká		Maso vepřové "	
Pelrolej 1l		Maso telecí "	
Fermež 1kg		Maso skopové "	
Margarin (rosel. tuk) 1/4kg		Maso koňské "	
Páddlo vepř. 1kg		Maso rybí	
Margarin sátní 1/4kg			
Med 1kg			

Rok 1957

V roce tomto se rozloučil se svou republikou navždy její čtvrtý prezident dobrácký s. Antonín Zápotocký. Byl z dělnické rodiny, pro dělníky pracoval jako jejich organ. tajemník, pak poslanec, předseda vlády a konečně president. Měl rád pracující, přál jim, ale také jim dovedl říci pravdu, někdy i nepříjemnou, přímo do očí. Jeho choť byla známa svou skromností a účinností.

Obyvatelstvo Svitávky účastnilo se velmi četně smuteční tryzny za zemřelého presidenta. Novým presidentem zvolen první tajemník K.S.Č. Antonín Novotný, který si k presidentství ponechal i úřad prv. tajemníka K.S.Č. Předsedou vlády zůstává na dále Slovák Viliam Široký.

I. Hospodářský život

Průmysl a řemesla.

Průmysl soukenický a strojnický ve Svitávce zůstává beze změny. Podobně i řemesla. „Vitka“ letos zaměstnává mužů, žen. Ve stroj. kamnař. závodě je zaměstnáno¹³

Závazky a výrobní plán byly splněny. Protože „Vitka“ zaměstnává většinu pracujících ze Svitávky,

určuje směr života v obci. Mnozí pracující dojíždějí za svým zaměstnáním do Boskovic, Blanska, Adamova, Kuřimi, Brna, Letovic a do Březové - Brněnce. Nejlépe placeni jsou zaměstnanci kovo-průmyslu.

Zemědělství

Jedn. zem. druž. (J.Z.D.) V tomto roce přistoupilo 17 zemědělců a byla provedena třetí arondace půdy. Na tento rok byla plánována pracovní jednotka na 19 Kčs 40 hal. v penězích, 1 kg pšenice, ¾ kg žita, ½ kg ječmene v naturáliích. Výměra družstva se na 220 ha zemědělské půdy (180 ha orné). Během tohoto roku se první předseda J.Z.D. pro nedostatek času a nemoc funkce vzdal a zastupoval ho čas tajemník M.N.V. s. Šmerda Jos., pak předseda

¹³ tyto tři údaje v úvodu kapitoly chybí

M.N.V. Dittrich Josef. Pro J.Z.D. postaven nový kravín u silnice ke Chrudichromům pro 96 kusů hověz. dobytka. Aby J.Z.D. co nejvíce zesílilo přistoupením menších a zvláště větších zemědělců, agitováno osobně u nich, vyvěšeny nástěnky a propagační tabule pro rozšíření členské základny. Výroba živočišná podporuje se zakládáním krmných siláží a zvětšováním kukuřičného osevu. Polní práce obstarává J.Z.D. i některým soukromým zemědělcům obstarává místní S.T.S. (státní traktorová stanice). Hlavní hospodářské stroje převzalo družstvo od býval. soukromých zemědělců. V době nejpilnějších vypomáhají zemědělcům soukr. i v J.Z.D. ostatní občané aniž by bylo zapotřebí pomoci z měst. Hospodářské stroje J.Z.D. vyžadují lepšího uskladnění. Práce dost, starostí ještě více, ale není na světě ničeho, co by se nedalo zmoci. Jen chtít! Kronikářova tchyně, pí Marie Cetkovská z čís. 125 (zemřela 95letá) říkávala: „Mus je velký pán, ale já chci je ještě větší pán.“ Je to kus pravdivé venkovské filosofie.

Počasi v jarních měsících nebylo nepříznivé, zvláště né ovocnému stromoví. Duben byl výjimečně pěkný a teplý. Stromy však málo kvetly; ovoce jadernatého bylo velmi málo (za to ho bylo v loni nadbytek), třešni a višni bylo dosti, ale brzy zčervivělo. Rynglí, špendlíků, mirabelek dosti, karlátek méně. Slivovice bylo málo, ještě méně povidlí. Stromy byly proti škůdcům 2krát postřikovány. Zle řádí hraboši v zahradách. Zpěvného ptactva užitečného snad stále ubývá (krm s mezí zmizel), vrabců mnoho. Budeme musit zakročit proti nim, jako v Číně.¹⁴ Protože jaro bylo hodně suché, bylo sena málo. Otavy a jeteliny byly lepší a sklízeny bez nesnází.

(str. 371)

Podobně i žně. Obilí bylo pěkné a dosti sypalo. Do srpna bylo dosti sucho a žně se odbyly bez spěchu. Okopaniny se pozdějšími dešti zotavily a jejich sklizeň byla slušná. Taktéž bylo se zeleninou, která se k nám musí dovážet (zelí, kapusta, celer, petržel). Mák byl lepší než loni. Setí bylo provedeno včas. Podzim byl velmi mírný až do Vánoc. Jaro bývá na Vysočině sychravé, ale podzim mírný. Sněhu do Vánoc nebylo; mrazy slabé.

Mandelinky bramb. se ukazuje stále více vzdor horlivému sbírání. Chroustů bylo velmi málo. Také myši se moc nerozmnožily přes to, že byl pěkný podzim.

¹⁴ Vůdce Číny Mao Ce Tung tehdy rozhodl, že je nutné (m.j.) vrabce vyhladit za použití jakýchkoli prostředků, aby nemohli pojídat obilí. Akce se zdařila, bylo zabito asi 5 mil. vrabců. Následkem čehož se však přemnožily housenky a další hmyz, který na polích napáchal mnohem větší škodu.

Doprava a spoje

Byla vyasfaltována silnice po ulici Mir. Tyrše k Vaculce. To byl nutný a užitečný kus práce. Ještě to tak udělali v ulici F. Řepky. Krásný park na náměstí čeká na rozšíření při severní straně. Školní parčík u „Bož. muky“ se dokončil a je žáky zvelebován.

Obchod

Zůstává nezměněn. Jen ta zelenina! Hostinec „Panský dům“, náležející obč. Jar. Součkovi, bude do komunální správy.

Záložny

Na dále jest ve Svitávce odb. státní banky pro místní potřebu.

(str. 372)

II. Politický a veřejný život

Správa obce

Tohoto roku nastala změna ve složení M.N.V., jeho rady a komisí. V květnu byly provedeny volby na Národních výborů, jimiž některé osoby těchto korporací byly vyměněny. Volby předcházely hovory s voliči, předvolební schůze s kulturními vložkami, instruktáže agitátorů, veřejné schůze voličů s kandidáty a volební relace. Středem této akce bylo agitační středisko Zvolena opět volební komise, sepsány a vyvěšeny volební seznamy. Volby provedeny ve škole. Kdo se nemohl k volbě pro tělesnou nemožnost dostavit, k tomu členové volební komise přijeli s urnou. Tak se stalo, že volební účast byla téměř na 100%. Nebylo stran kromě K.S.Č., nebylo protikandidátů, tedy volba jednoduchá.

Zvoleni do M.N.V.:

Dittrich Josef předsedou, Šmerda Josef tajemníkem. Členy: Špringer Leop., Sychra Miloš, Pokorná Josefa, Neumann Jindřich, Svobodová Dobroslava, Kraváček Ladislav, Šmída Josef č. 35, Bárta Ladislav, Šaršon František, Bílek Karel, Svoboda Frant., Loukota Jan, Okáčová Anežka, Miřijovský Roman,

(str. 373)

Miřijovská Marie, Kučírek Ferd., Vavříčková Magdalena a Kočvářová Marie.

Členy rady: Dittrich Josef, Šmerda Josef, Špringer Leop., Sychra Miloš, Kraváček Ladisl., Šaršon Frant. a Bílek Karel.

Členy zemědělské komise: Bílek Karel předs., Šmída Josef, Kučírek Ferd. a Šaršon František.

Členy kulturní komise: Svobodová Dobroslava, řed. školy předs., Vavříčková Magdalena a Svobodová Drahomíra..

Členy finanční komise: Loukota Jan předs., Šaršon František.

Členy zdravotní komise: Hájek Rudolf, předs., Kočvarová Marie, Boháčková Božena.

Členy komise výstavby: Svoboda Frant. předs., Bárta Ladislav, Sychra Miloš, Hájek Rudolf.

Členy sociální komise: Špringer Leop. předs, Miřijovská Marie, Neumann Jindřich, Okáčová Anežka, Pokorná Josefa.

Členy bytové komise: Kraváček Ladisl. předs., Špringer Leop., Miřijovská Marie, Hájek Rudolf, Kočvarová Marie, Svobodová Dobroslava, Boháčková Božena.

Do O.N.V. zvoleni Hronek František a

(str. 374)

Čejková Františka.

Nový M.N.V. ujat se práce poděkovav odcházejícím členům.

Ukázky z práce M.N.V. v r. 1957.

Leden: Ekster. pracovník v jednatelství odb. státní spořitelny ve Svitávce Kunte Fr. se úřadu vzdal a na jeho místo nastoupil pens. pošt mistr zdejší, Mazal Rojmund. Povoluje se některým občanům změnu v zaměstnání. Přiděluje zájemcům na I. čtvrtrok stavební hmoty. Povoluje domácí porážky („zabíjačky“). Doporučuje příděl 4000 cihel zájemci, když to nebude na účet celkového přídělu. Jmenován nový pokladník M.N.V. Konstatuje že dodávka mléka v zimě poklesla. Koupenny gramof. desky pro sezdávací úřad. Povoluje hrobníku měsíčně plat 325 Kčs a vybírati za vykopání hrobu 80 Kčs. Zeměděl. komise projednává v jarní akci otázku osiv.

Únor. Zřízeny volební odbory pro volby Národních výborů. Přijímá vybidnutí k soutěži o nejlepší dodávku mléka. Bude provedena revise domovních čísel. Vzata na vědomí zpráva finanční komise o hospodaření v r. 1956.

Březen. Sestavena volební komise a kandidáti do nového voleb. období pro M.N.V.

Usneseno, aby „Hodišku“ obdělávalo J.Z.D. Zařídí se jarní úkol ve Svitávce.

(str. 375)

Duben. Bude zavedeno pro M.N.V. blokové trestní řízení. Poskytuje mičurinskému kroužku školnímu pokusné pole. Rodičovské sdružení žádá na M.N.V. cement na vydláždění dvorku školního. (Vidno, že se rod. sdruž. o školu stará.)

Tělocv. odbor „Odbíjená“ žádá přidělení klubovny. Přiděleno.

Květen. Obstarány všechny přípravné práce pro volby. Školce mateřské se povolují malířské a natěračské práce.

Občan žádá duplikát výučního listu (!) Nelze vyhověti, protože živnostenská společenstva již nejsou.

Červen. M.N.V. žádá správu S.T.S., aby ještě tento rok upravila cestu do svého útulku (u Mazalů č. 8), která je v desolátním stavu vinou S.T.S. Na téže správě se žádá oprava Mazalovy stodoly, kde má S.T.S. svoje skladiště. Povoluje závod. klubu „Vitka“ pouťovou zábavu a letní „karneval“. O totéž žádá místní Tělocv. jednota. Nutno se bratrsky podělit. Konstatuje špatnou dodávku sena. Jak by ne! Vždyť ho není. Tráva v suchém jaře nenarostla. Zeměděl. komise provedla soupis hospodářského dobytka a provedla také rozpis zeměděl. výroby na r. 1958. Oznamuje občanstvu zvýšení přidělu uhlí v r. 1957 na 16q. (také jedno z příjemnějších hlášení). Požární sbor žádá postavení stávků na „Sebranu“ pro hasičské účely.

(str. 376)

Dohodnuta s „masovými“ organisacemi oslava 40. výročí velké říjnové revoluce.

Září. M.N.V. důrazně upozorňuje hospodské a výčepníky lihových nápojů, že mládeži do 16 let nesmí alkoholické nápoje nalévat. Také vedoucímu „Kina“ bylo oznámeno, že nesmí mládež do 16 let pouštět na představení mládeži nedovolená. Kronikář podotýká, že nepamatuje ze svých mladých let někoho pod 16 orků opilého, nebo aby byl připuštěn k tanci. Bude se toto nařízení také důsledně kontrolovat? M.N.V. po prozkoumání souhlasí s navrženým rozpočtem obecním na r. 1958.

Říjen. Projednána otázka oslavné štafety k 40. výročí velké říjnové revoluce. Schvaluje nový výbor „Svazu rodičů a přátel školy“. Budou vypracovány posudky pro kandidáty „soudců z lidu“. O.N.V. nařizuje M.N.V., aby pečlivě dozíral na bezpečnost občanů ve veřejných místnostech (hlavně před požárem). Také žádá o výběr sociálních důvěrníků. Budou v tom zahrnuti i členové sociální komise. M.N.V. bude usilovati o výcvik civilní ochrany.

Prosinec: Odbor výstavby O.N.V. v Boskovicích posílá M.N.V. ku kontrole zjištěné závady při kolaudaci rodin. domků.

(str. 377)

Dvoudomky v kolonii „V domkách“ patřící dosud místní továrně „Vitka“ byly jednotlivým zájemcům z dělnictva „Vitky“ prodány. Žádá se o jejich očíslování. Provede se sčítání

zemědělských pracujících pro přidělování mladých pracovníků do zemědělství.

Zkrátka řečeno. Ať potřebuje kdokoli cokoliv, jde s tím na Národní výbor, a je-li to jen trochu možné, neodchází s nepořízenou. Ovšem „hubuje se“ taky na leccos, ale to bylo, jest a bude, a všem se nikdo nezachová.

2. Lidé naši si hodně odvykli chodit po besedách a ani toho rozumování u piva v hospodách tolik není. Náhradu našli ve veřejných schůzích, kde se debatuje, totazy a odpovědi jen prší (bez alkohol. kuráže). Znáám občany, kteří se na tyto veřej. besedy těší a ani jednu nevynechají. Také ženy si ve svých schůzích přijdou „na své“. Pokoutní klepaření („drby“) pomalu mizí. A tak se mění tvářnost venkova. Udělá-li se pěkné počasí, obyvatelé vyjdou s dětmi do přírody a nyní se již nestydí manžel tlačiti kočárek dětský před sebou, co zatím manželka odbude si na rohu povinné zpravodajství se známými.

Politickou činnost strany N.F. (Národ. fronta) zvláštní

(str. 378)

nevyvíjely; spíše pracovní. V tomto ohledu si pracují všichni do rukou. Strana K.S.Č. jest sice rozhodující, ale nijak okatě svou převahu neuplatňuje. Takové jednání ovšem nikomu neodnímá chuti spolupracovat. Č.S.M., S.Č.S.P. jakož i rada žen vypomáhají ve pravidelných schůzích i mimo ně při zachovávání kázně u mládeže, zvláště školní a starají se (zvl. rodičovské sdružení) o vybavení školy a zábavy dětí (šijí kroje, strojí malé herce, jedou na výlety se školou). Také (což je velmi důležité) odklizejí a urovnávají případná nedorozumění mezi učiteli a rodiči. Rodiče jeví mnohem větší zájem o školu nyní, než dříve.

R.O.H. stará se pečlivě o své členstvo a každý rok udílí podpory, poslalo několik lidí do lázní a různých rekreací.

P.O. (požární obrana) si letos zvolila za předsedu br. Daňka Vlad., velitelem Součka Jar., jednatelem Hájka Aug., pokladníkem Nováka Karla. Revisory účtů a práce Horáka Rob., Vlka Fr., Hájka Rud.

Přes dřívější usnesení bylo přec provedeno rozdělení sboru na obecní (městský) a tovární (Stará tradice). Sbor se usnesl rozdělit obec na úseky ve příčině kontroly komínů. Hlášení požárů bude lépe organisováno

(str. 379)

i vypínán elektr. proudu při vypuknutí ohně.

Do schůzí M.N.V. bude výbor P.O. posílati své zástupce. Budou objednány nové stejnokroje. Prohlídky komínů budou konány najaře a napodzim. Konána pravidelná cvičení mužstva i dorostu. Také hašení ohňů v sousedních osadách se naši hasiči pilně účastnili. Na konec si také o masopustě „zaplesali“.

Jako manifestace lze vytknouti tryznu za zemřelého presidenta Zápotockého a 1. máj.

III. Výstavba obce

Pro J.Z.D. postavena budova pro ustájení hov. dobytka u silnice do Chrudichrom. Obytné domky postaveny letos nebyly, ale 2 se k stavbě chystají (sváží se stavivo). S další úpravou náměstí se nepohnulo, na koupališti v práci pokračováno. Jak již dříve napsáno, vyasfaltována silnice od železnič. závod k Vaculce. Dláždění ulice F. Řepky musilo ustoupiti kanalisaci „Na skalkách“.

IV. Hmotná úroveň obyvatelstva

Zvláštních změn co týče se potrawy, ošacení, obuvi a jiných potřeb tohoto roku nebylo.

Bytová otázka i letos zůstává na mrtvém bodě. Jídelny, zdravotní a jiná

(str. 380)

zařízení také plní své úkoly beze změn. Dá se to vše vyjádřiti krátce, že se lidé zle nemají.

Ovšem o lepší umístění a tím o vyšší stupínek blahobytu je čím dále tím větší potíž; ale každý je zaměstnán.

Starobinec je plně obsazen. Co týče se zdravotního stavu obyvatelstva, nutno se zmíniti o tak zv. „asijské chřipce“¹⁵, která zachvátila ¾ obyvatelstva a někde život úplně ochromila (ve školách, továrnách). Kdo ji vyležel, toho opustila bez následků (komplikací), které byly těžké (zápal plic, pohrudnice a pod.). Lidé si v takových případech epidemie hodně myjí ruce desinfekčními látkami. V podnicích jsou bezpečnostní zařízení v pořádku. Obecní studně se dávají periodicky vybírati a vyčistiti.

¹⁵ rozšířila se z Číny nejdřív přes Hongkong, Tchaj-wan do Japonska. V zimě 1957 se už vyskytovala na obou polokoulích a postihla 40% světové populace. Na asijskou chřipkou umřelo asi 1 milion lidí.

V. Kulturní poměry

Kulturní práce svitáveckých občanů se opět soustředila v kroužcích a bylo té činnosti tolik, že občané nemohli se všeho účastniti zvláště v době naléhavých prací. Je dobře, že některé zábavné zvyky staré se zas začínají obnovovati jako mnohé, pěkné vánoční, masopustní, velkonoční zvyky (a je jich dost!) Když na skalickém kopci mládež se o filipo-jakubské noci (30. dubna) a svatojánské noci

(str. 381)

(23. června – letní slunovrat) při ohních (pálení čarodějnic) veselila, bylo kronikáři smutno, že těch ohňů neviděti dokola a také ve Svitávce. Bývaly na „Hradisku“. Teď to obstarávají „karnevaly“. Inu, svět se mění a lidé v něm.

Co nového v kroužku zábavním.

Provedena okresní soutěž tanců. Letní „karneval“ s průvodem masek do parku k taneční zábavě. Pouť a pouťová zábava zachovaly dobrou tradici. Hostů dosti. O masopustě se plesalo dost a dost. Pořádány dětské radovánky s výletem na MDD (Dětský den a také dětský „karneval“). Pěkné byly staré dožínky s příslušnými starými obyčejí. Besídka pro děti se členy divadla R.O.H. v Boskicích (Minerva – závod). Že Č.S.M. neopomněla při žádné příležitosti si zatančit, rozumí se samo sebou.

Ve zdravotním kroužku konány hlavně zdravotní přednášky Dr. Is. Maršálka a Dr. Holáska jmenovitě „Nemoce ve stáří žen“, „Nakažlivé nemoci a jejich prevence“ a pod. Dr. Is.

Maršálek konal měsíční a příležitostné zdravotní přednášky. Ty byly poučné a se zájmem vyslechnuty. Konána zdravotní žňová služba. V přednáškovém kroužku toho bylo hodně.

Byly přednášky zemědělské na př. „Jakostní osivo“,

(str. 382)

„Právní vztahy členů J.Z.D.“ a jiné. Přednášeli ing. Fabiánek, ing. Šmerda, ing. Oldřich, Dr. Pohanka. Několik relací žňových (2-3 krát týdně) a popularisování výsledků hospodářství J.Z.D., relace k úspěšnému zakončení žni, výmlatu, plnění dodávek. Relace a agitace k včasnému ukončení podzimních prací.

Byly besedy se spisovateli. Pořádán Leninův večer, lidová universita o Ludv. v. Beethovenovi; přednášeno o výchově ku kázni, o výchově k čestnosti (obě velmi případné), o filmové

energii, o úsilí S.S.S.R. o mír. Také byla konána pedagogická přednáška, propagace mírového manifestu. Uskutečněn kurs šití a kurs ruštiny pro pokročilé. Kurs ruštiny vede Ruska pí Kunteová.

Také chovancům ve starobinci udělali žáci chvílku zábavy. Také na vojáky vzpomenuto o Dnu Čsl. armády. Také výstavu knih pořádala kulturní komise.

Hudba a zpěv. V hudební škole zdejší zapsáno v r. 1957/58 73 žáci. Vyučuje se v odděleních hře na klavír, housle a dechové nástroje (harmoniku, flétu, klarinet, trubku, pozoun). V houslovém odděl. je nejlepším žákem Král Karel. Jest vyučováno i sborovému zpěvu.

(str. 383)

Účast hudební školy na kulturních podnicích 1957. Hudební vložky při voličské schůzi a při oslavě M.D.Ž. Večer písní a tanců. Beethovenův koncert pro školu. Přednáška o hudebním vzdělání (řed. hud. šk. Dokoupil). Pořádány 4 hudební besídky. Na těch žáci občanům (rodičům) ukazují, jak jsou v „muzice“ daleko. Tyto produkce bývají velmi milé.

Jeden koncert hudební pořádal obětavy zdejší konservatorista Hlaváček Frant.

Žáci a Č.S.M. zahráli v divadelním kroužku:

Operety Děvče z přístavu, Mamsel Nitouche¹⁶. Činohry Otec, Co se přihodilo v lese, Cvrček u dubu, Zakletá zlatohlávka. Také loutkové divadlo zahrálo dětem několikrát a pěkně. Škoda, že nejlepší a nejpilnější organisátorka zdejších divadel, pí Krejstová Terezie odchází pro chorobu a pokročilé stáří.

„Kina“ plní též náležitě svůj kulturní účel. Ukázky z filmového programu 1957:....¹⁷

¹⁶ správně Mamzelle Nitouche

¹⁷ zde zápis končí. Následuje jedna prázdná stránka a dvě stránky tabulek (viz následující text). Zápisy z let 1958-1977 chybí. Další zápis je z let 1978-1981